Logistiikkayritysten Liitto ry

Mikonkatu 8 A, 10 krs.
00100 Helsinki
Puh. +358 50 349 2259
pekka.aaltonen@logistiikkayritykset.fi
www.logistiikkayritykset.fi

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

LAUSUNTO

9.2.2022

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi. HE 220/2021 vp

Logistiikkayritysten Liitto ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikon aiheesta. Koska liiton jäsenten pääasiallinen toiminta liittyy tiekuljetuksiin ja erityisesti kappaletavara- ja pakettiliikenteeseen, painotetaan tätä näkökulmaa lausunnossa.

Yleinen näkökulma

Yleisesti pidämme hyvänä, että tämä VAK-lain kokonaisuudistus on tehty. Lainvalmistelun periaatteet ovat olleet hyvät sillä uudistuksen tarkoituksena on, että lain rakenne, sääntelykokonaisuudet, ja alemman asteisten säädösten ja määräysten valtuussäännökset olisivat nykyistä selkeämmät, tarkkarajaisemmat sekä johdonmukaisemmat. Lain valmistelu on tehty hyvin ja perusteellisesti ja siinä on kuunneltu alan toimijoita, jolloin olemme voineet vaikuttaa lainvalmisteluun tuomalla esiin käytännön näkökulmia. VAK-kuljetuksilla on merkittävä rooli jäsenkunnassamme ja haluamme suorittaa nämäkin kuljetukset turvallisesti.

Liikenne- ja viestintävirastolle Traficomille esitetään paljon lisätehtäviä määräysten antoon, valvontaan ja neuvontaan. Huomioiden Liikenne- ja viestintävirastossa aikaisemmin käydyt yt-neuvottelut ja talouden tasapainottaminen, pidämme erittäin tärkeänä, että valtion talousarviossa varmistetaan tämän lakiehdotuksen edellyttämät henkilö- ja muut taloudelliset resurssit Traficomille jatkossakin.

Haluamme erityisesti korostaa Traficomin neuvontavastuuta. Mitä helpommin oikea tieto on saatavissa eri osapuolille kuljetusketjussa, sitä todennäköisemmin kuljetukset tehdään turvallisesti ja lainmukaisesti. Traficomin neuvontaan panostaminen on tärkeää. Jotta VAK-kuljetusten tilaus olisi sähköisesti mahdollisimman helppoa toivomme, että Traficomin VAK-tietohakuun rakennetaan web service -rajapinta, jonka avulla VAK-kuljetuksiin tarvittavat tiedot voidaan hakea.

Toinen neuvontaan liittyvä asia on hyvät aineistot. Kannustamme Traficomia tekemään sivuilleen VAK-lakiin liittyviä videoita ja muita opastusmateriaaleja. VAK-kuljetusten turvallinen suorittaminen edellyttää, että tiedot vaarallisista aineista on saatu etukäteen ja oikein lähettäjältä ja että lähetykset on merkitty oikein.

Liittomme on myös hyvin tyytyväinen, että tässä lakiesityksessä korostetaan lähettäjän vastuuta. Rikkomusten selkeä sanktiointi on myös hyvä uudistus.

Näin suuren kokonaisuudistuksen jälkeen olisi välttämätöntä, että LVM perustaa lain toteutusta seuraavan ryhmän, jossa on vahva edustus alan toimijoista. Näin nähdään helpoiten, saavutetaanko lakimuutoksella halutut muutokset ja voidaan tehdä tarvittavia korjaavia muutoksia.

Tilapäinen säilytys

Liittomme mielestä on hyvä, että lain valmistelun aikana luovuttiin ajatuksesta määrittää tilapäiselle säilytykselle aikaraja. Se ei olisi käytännössä toiminut, koska olisi hankaloittanut monia kuljetuksia ja ei myöskään olisi lisännyt turvallisuutta toivotulla tavalla.

Näemme tilapäisen säilytyksen esityksessä lakiluonnoksessa kokonaisuutena hyvänä.

31 §

Pykälän *2 momentti* sisältäisi valtuuden säätää sijoittelusta tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tarkoitus on, että asetuksella säädettäisiin voimassa olevien säännösten mukaisesti lastinkuljetusyksiköiden sijoittelusta ja erottelussa satama-alueella sekä muista tilapäisen säilytyksen sijoittelun ja erottelun käytännön toteutuksesta ja teknisistä yksityiskohdista.

Tarvetta valtioneuvoston asetukselle varmasti on ja siinä olisi syytä ottaa huomioon toiminnan laatu. Esim. kotimaan kappaletavaraterminaalin pihassa voi olla lyhytaikaisesti perävaunuja tai kokonaisia ajoneuvoyhdistelmiä, joissa lähes kaikissa on pieniä määriä VAK-tavaraa. Se on kuitenkin eri asia kuin esim. suuri määrä säiliövaunuja täynnä myrkyllistä tai palavaa nestettä.

33 §

Sisäisen pelastussuunnitelman osalta olisi varmasti hyvää antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Pelastussuunnitelman osalta tulisi huomioida esim. terminaalien koko ja vaarallisten aineiden määrät. Terminaalit ovat hyvin erikokoisia ja se tulisi ottaa huomioon pelastussuunnitelman sisällössä. Lisäksi tulee huomioida se, että monella yrityksellä on jo esim. terminaalien osalta valmiita pelastussuunnitelmia. Pelastuslaissa jo olevat vaatimukset pelastussuunnitelmien osalta tulee ottaa huomioon, kun mietitään mahdollisesti VAK:in osalta uusia määräyksiä. Tämä on lain perustelujen ajatusmalli.

Turvaselvityslain 21 §:n muuttaminen

21 §. *Suppean henkilöturvallisuusselvityksen piiriin kuuluvat tehtävät.*

Pykälän *1 momenttiin* lisättäisiin uusi 11 kohta, joka koskisi vaarallisten aineiden kuljetusten parissa työskenteleviä henkilöitä.

Laki ei pakota tekemään suppeaa turvaselvitystä, vaan mahdollistaa sen. Suppeatkin henkilöturvallisuusselvitykset nostaisivat yritysten kustannuksia sekä vaikeuttaisivat henkilöiden rekrytointia että työllistämistä. Tämän vuoksi Logistiikkayritysten Liitto ry ei kannata lain päivitystä laajentamalla suppeaa turvaselvitystä liittyen VAK-kuljetuksiin. Tulisi ainakin rajata oikeus selvästi vaarallisimpiin kuljetuksiin.

Reittirajoitusten uudistaminen tiekuljetuksissa 55 §

Liiton mielestä on hyvä, että reittirajoitusten ehtoja yksinkertaistetaan. Toivottavaa on, että Suomeen saadaan keskitetty tieto reittirajoituksista myös sähköiseen muotoon esimerkiksi Traficomin internet-sivustolle, jotta toimijat ja erityisesti kuljetusliikkeet pystyvät etukäteen tarkistamaan sallitut kuljetusreitit.

Kuljettajan ja kuljetuksen suorittajan velvollisuuksien täsmentäminen tiekuljetuksessa 65 §

Lain perusteluissa on todettu seuraavaa: *Uuden sääntelymallin mukaan kuljettajan katsottaisiin jatkossa edustavan kuljetuksen suorittajaa ja velvollisuudet kohdistuvat myös häneen samalla tavalla kuin muihin kuljetuksen suorittajan palveluksessa oleviin, laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaviin.*

Käytännön kannalta olisi selvempää mainita kuljettaja erikseen. Kuljettaja on keskeisessä roolissa ja kuljettajan mainitseminen vähentäisi väärinymmärryksiä ja korostaisi heidän merkitystänsä.

93 § Velvollisuus ilmoittaa nimetty turvallisuusneuvonantaja

Tässä kohdassa ehdotetaan, että turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisella on turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuus Traficomille. Nimeämisessä ei tarvitse ilmoittaa henkilön nimeä tai henkilötietoja, mikä on tietosuojamielessä hyvä asia.

Toivottavaa olisi, että rekisteri olisi julkinen siltä osin, että voisi tarkistaa onko lähettäjällä tai kuljetuksen suorittajalla turvallisuusneuvonantaja. Tämä helpottaisi kuljetusyrityksen keskustelua lähettäjien kanssa.

Kunnioittavasti

Logistiikkayritysten Liitto ry

Pekka Aaltonen
Toimitusjohtaja